

A KÖRNYEZETI
SZÜKSÉGLÉTEK
TÉRKÉPE

A KÖRNYEZETI SZÜKSÉGLETEK TÉRKÉPE

BEVEZETÉS

A társadalmi feltérképezés olyan elméleti és módszertani javaslat, amely lehetővé teszi egy közösség, annak földrajzi, társadalmi, környezeti, gazdasági, történelmi és kulturális aspektusainak megközelítését.

Azért tekinthető elméleti javaslatnak, mert a tudást olyan társadalmi termékként ismeri el, amely az emberek közötti együttélésből és a területükkel való kapcsolatukból ered. A feltérképezés olyan technika, amely lehetővé teszi az ugyanazon a területen található emberek egy csoportjának közösségé teremtését. Ezek az emberek megosztják egymással ismereteiket, és közös képet alkotnak közösségükről azon szempont szerint, amely mentén be kívánnak avatkozni.

Elméleti síkon „részvételen alapuló kutatásnak és cselekvésnek” tekinthető. Azért kutatás, mert a megfigyelésből származó közös tudásból ered. Azért cselekvés, mert beavatkozásra és a terület átalakítására irányul, és azért részvételen alapuló, mert mindig egy csoport/közösség által végzett munka eredménye.

Ezért a társadalmi feltérképezés különösen a peremre szorult csoportok szolgálatában álló eszköz, mivel lehetővé teszi a problémák kiemelését, az igazságtalan helyzetek néven nevezését és a javaslatot arra nézve, hogy miként léphetnek fel ezek ellen az érintett társadalmi szereplők: állami/önkormányzati és/vagy privát, egyéni és/vagy közösségi szerveződések - végső soron bárki, aki a társadalmi átalakításban részt vesz. A folyamatot végig követő és a megoldások keresése során az elemzésben segítő csoport segítségével ezek az emberek, ezek a közösségek - a rendelkezésükre álló ismeretekkel - reflexív módon felépíthetik azt a projektet, amelybe

a probléma/problémák megoldása érdekében bele kívánnak vágni.

A folyamat során végig szükség van a nyitott meghallgatás készségére, hogy a térképen megjelenjenek az adott környezet jelenlegi, illetve lehetséges történéseinek narratívái, megragadva azokat a helyeket, alkalmakat, sőt embereket is, amik/akik társadalmi szerepekkel rendelkeznek és vonatkoztatási pontok.

Mindezeket az információkat a térképen jelöljük. Ezen a módon megjelenítjük azokat az információkat és kapcsolatokat, amelyek a területet (a lakónegyedet, a térséget, az országot) élettéltel töltik meg, hogy az emberek és a közösség energiáit kibontakoztassuk, és megvilágítsuk, milyen lehetőségeik vannak a közösségi jólét terén.

A térképen feltüntetendő információk felkutatása többféle módon történik:

- a hasznos adatok megkeresése révén,
- helyszíni megfigyeléssel (pl. a már meglévő tevékenységek feltárásához),
- az adott környezetben élő emberekkel való találkozással.

Az információk segítségével meg lehet nevezni a vonatkoztatási pontokat, a helyi sarkalatos pontokat, a lakónegyedben rejlő lehetőségeket és kritikus vonásokat, az emberek mozgásait, egyszerűen azt, hogy hogyan élnek az emberek a környéken. A térkép így nemcsak a terület megértésének és értelmezésének eszközévé válik, hanem a közösségi munkát kísérő irányadó eszközzé is.

A KÖRNYEZETI SZÜKSÉGLETEK TÉRKÉPE A TÁRSADALMI FELTÉRKÉPEZÉSBŐL SZÁRMAZÓ TECHNIKA.

A KÖRNYEZETI FELTÉRKÉPEZÉS LÉPÉSEI

A KÖRNYEZETI SZÜKSÉGLETEK TÉRKÉPÉNEK ELKÉSZÍTÉSÉHEZ A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEKET KELL MEGTENNI:

1. A feltérképezendő hely kiválasztása
2. A vizsgálandó témakörök kiválasztása
3. Kutatás a témakörök tárgyában
4. A térkép elkészítését segítő kérdőív összeállítása
5. Helyszíni látogatások
6. A térkép elkészítése

1. A HELYSZÍN MEGHATÁROZÁSA

Válasszuk ki azt a helyet, ahol a projektet megvalósítjuk: közösséget/ lakónegyedet/várost stb.

Azonosítsuk be azt a társadalmi és környezeti közeget, amelyben a tevékenységek résztvevői élnek, ismerjük meg lakóhelyüket, munkahelyeiket, a társadalmi élet helyszíneit, az esetleg meglévő zöldterületeket, a környezetszennyezést (beleértve a vizuális és/ vagy zajszennyezést), a hulladékgyűjtést stb.

Ez a keret átfogóbb képet nyújt és megértést biztosít majd a társadalmi és környezeti összefüggésekről.

2. A VIZSGÁLANDÓ TÉMAKÖRÖK KIVÁLASZTÁSA

Bár a környezettudatosság terén már számos tevékenység zajlik, még mindig sok a tennivaló bizonyos helyzetek javítása érdekében. Tehát fel kell tennünk a kérdést: milyen környezeti szükségletek vannak a célterületünkön?

A Greenclusive Project például 3 vizsgálandó témát javasol:

- Zöld vállalkozások
- Felelős fogyasztás
- Újrahasznosítás, újrahasználat, fogyasztáscsökkentés

A beazonosított helytől függően ki lehet választani azt a szempontot, amely talán kevésbé fejlett, amely további vizsgálatot igényel az okok tekintetében, hogy lehetséges változtatásokat javasolhassunk.

3. KUTATÁS A TÉMAKÖRÖK TÁRGYÁBAN

Először is, ismerjük meg azt, ami a kiválasztott területen már adott, a helyzeteket és jó gyakorlatokat, a társadalmi-környezetvédelmi szemléletet esetlegesen már alkalmazó vállalatokat:

- a zöld vállalkozásokat a környéken
- a szelektív hulladékgyűjtő létesítményeket
- az újrahasznosító létesítményeket, javítóműhelyeket
- az újrahasználati kezdeményezéseket
- a felelős fogyasztás ösztönzését

Második lépésben fogalmazzuk meg a kritikus vonásokat vagy hiányosságokat, és hogy mik a hely problémái, mire van szüksége a közösségnek. Próbáljuk megérteni az okokat.

A zöld cégek vagy start-up vállalkozások kapcsán fel kell tennünk a kérdést:

- milyen társadalmi-környezeti látásmód áll e vállalkozások hátterében?

Az újrahasznosítással kapcsolatban:

- hasznos lehet a címkék értelmezése és a szimbólumok/jelek/piktogramok szerinti megkülönböztetés megértése?
- végezzünk kutatást a területen meglévő újításokkal kapcsolatban?
- foglalkozzunk a műanyag kérdésével (újrahasznosítható vagy sem stb.)?

A szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatban:

- milyen innovációk vannak a területen (miből állnak és az északi rendszert követik-e)?

A használt ruhákkal vagy egyéb tárgyakkal kapcsolatban:

- vannak-e javítóműhelyek?
- milyen ruhákat, lábbeliket, textíliákat stb. szabad a megfelelő gyűjtőkonténerekbe elhelyezni?

Minden nehézséghez lehet megoldást találni.

Segítsünk abban, hogy tegyék fel maguknak a kérdést, hogy ők, mint fiatalok hogyan járulhatnak hozzá a környezetvédelmi tevékenységekhez. És ha nincsenek még ott ilyenek, hogyan is indulhatnak el.

4. A TÉRKÉP ELKÉSZÍTÉSÉT SEGÍTŐ KÉRDŐÍV ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Fogalmazzunk meg kérdéseket a környék helyzetének alapos tanulmányozásához, amik segítik a párbeszédet a lakosokkal, a közösség tagjaival, a már működő vállalkozásokkal vagy tevékenységekkel, a témához kapcsolódó közéleti vagy kulturális képviselőkkel. Lássuk meg mindenben a jobbítás, a változtatás lehetőségeit.

Nagyon fontos, hogy megteremtsük a reflexió feltételeit, hogy olyan kritikai gondolkodást fejlesszünk ki, amely a közös otthon megőrzésével kapcsolatos döntésekhez vezet.

Újrahasznosítás

- mi jut eszembe az újrahasznosításról?
- van rá vonatkozó törvény?
- ezt a gyakorlatot a helyszínen végzik?
- mi az alkalmazásának módja?...
- miért nem tisztelik a környezetet a nyilvános helyeken?

- milyen elveken alapulnak a környezetbarát kezdeményezések?

Felelős fogyasztás

- mi jut eszembe a felelős fogyasztásról?
- milyen piacok vannak a közelben?
- milyen termelői piacokat ismerek és látogatok?
- milyen egyéb zöld helyiségek vannak?
- mik a használt ruhák helyei (használsruhaboltok, csere-bere börsék)?
- hogy lehet, hogy a kevesebb új holmi és több használt csere-bere trendje még mindig nem annyira elterjedt?

Zöld vállalkozások

- mi jut eszembe a zöld vállalkozásokról?
- milyen problémákat láttak maguk a gyerekek?
- sertéstenyésztés - ammónia-légszennyezés csökkentése?
- miért dönt úgy egy vállalkozó, hogy zöld vállalkozást alapít (esetleg menjenek el hozzájuk, és kérdezzék meg őket, miért teszik ezt)?
- milyen (az emberrel, környezettel, közösséggel való) törődéssel kapcsolatos filozófiai értékek állnak ezen start-up vállalkozások hátterében

Szelektív hulladékgyűjtés

- milyen szelektív hulladékgyűjtés folyik a lakónegyedben, a városban... stb.?
- hol található a szelektív hulladékgyűjtő konténerek?
- milyen elvet követnek helyben?
- hogyan működik a szolgáltatás?

5. HELYSZÍNI LÁTOGATÁSOK

Ez a gyakorlati fázis nagyon fontos, mert ebben a szakaszban készül el a társadalmi és környezeti diagnózis.

Ebben a szakaszban olyan kérdések merülhetnek fel, mint például:

- miért betegednek meg ott az emberek?
- miért nem törődnek a környezettel?

A válasz erre a következő lesz:

- nincsenek vízvezetékek,
- a víz ihatatlan,
- az egészségügyi feltételek bizonytalanok,
- a segélyszervezetek nem jutnak el ezekre a helyekre stb.

Fontos lesz feltenni a kérdést:

- mit csináljak a szeméttel, amit az utcán közlekedve akarok eldobni?
- és ha nincs a közelben szemeteskuka, mit tegyek? dobjam el az utcán, vagy vigyem magammal, amíg találok egyet?

Ezután fontos, hogy a látogatások eredményeit és az ismereteket megosszuk a csoportban és a közösség tagjaival. Fogalmazzuk meg a következtetéseket és a helyi politikusoknak vagy önkormányzati képviselőknek eljuttatandó lehetséges megoldási javaslatokat.

Az intézményeknek, vállalatoknak, vállalkozóknak, lakóknak stb. feltett kérdésekre kapott válaszok aztán a társadalmi-környezeti térképen fognak formát ölteni.

6. A TÉRKÉP ELKÉSZÍTÉSE

A térkép megrajzolásához álljanak rendelkezésre a szükséges eszközök: papír, ceruza, fényképek, mobiltelefon stb. A lehetőségektől függően digitálisan is elkészíthető. Annak a helynek a

földrajzi térképéhez kell igazodni, amelyet éppen tanulmányozunk.

Egyezzzünk meg a csoportban a szimbólumok vagy piktogramok kiválasztásában, amelynek során átvehetünk már meglévő szimbólumokat, vagy saját magunk is készíthetünk ilyeneket.

A kérdések/válaszok alapján jelöljük meg a térképen azokat a helyeket, ahol a pozitív dolgok és ahol a javítanivalók vannak.

Minden egyes értékeléshez, amelyet a térképen megjelölünk, a gyerekek által a saját reflexiójuk és tapasztalataik alapján megfogalmazott megjegyzést kell fűzni.

KÖVETKEZTETÉS

Mindvégig szem előtt kell tartani a követendő célt.

A varázslat a részvételi módszerben rejlik - ez ennek a technikának a hozzáadott értéke. Természetesen fontos, hogy megteremtjük a reflexió feltételeit.

Ez a módszertan segíti:

- a kritikai gondolkodás fejlesztését,
- a helyzetek és feltételek közötti összefüggések feltárását,
- a társadalmi-környezeti kontextus értelmezését,
- a személyes életre is vonatkozó döntések meghozatalát és a Föld megóvását.

Co-funded by
the European Union

GREENCLUSIVE
activating vulnerable groups for environmental care

- © Associazione Internazionale New Humanity
- © Associazione Progetto Ragazzi Per L'unita
- © Fokolar-Bewegung e.V. Deutschland
- © Verein Jugend für eine geeinte Welt
- © Nove Ludstvo, o.z.
- © Uj Varos Alapitvány
- © Fokoliaru Judejimas Lietuvoje

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the view only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

